

Onderwerp

Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw,
voedsel en landgebruik

Bestuurlijke samenvatting

Met het vaststellen van bijgevoegde 'Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw, voedsel en landgebruik' door Provinciale Staten start het beleidsproces van de modulaire herziening landbouw. Deze modulaire herziening van het omgevingsbeleid is aangekondigd in de Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid (LTA) van Provinciale Staten.

In de startnotitie geeft de provincie aan welke onderwerpen meegaan in deze modulaire herziening, welke doelen en beleidsvoornemens de provincie daarbij heeft en welke alternatieven worden onderzocht. De herziening leidt naar verwachting tot wijziging van onderdelen in de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Conform de 'Werkwijze procedures Omgevingswet' begint de procedure met het vaststellen van de startnotitie door Provinciale Staten.

Bijlage 1: Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw, voedsel en landgebruik.

Om als GS een afgewogen voorstel te kunnen doen en PS en belanghebbenden een omvattend en compleet beeld te schetsen van de mogelijke effecten van de aangekondigde beleidswijzigingen stelt de provincie een Omgevingseffectrapport (OER) op. Bijgevoegd is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) die GS op 14 juli 2026 hebben vastgesteld. De NRD geeft de reikwijdte van het onderzoek weer en beschrijft de onderzoeksopzet.

Het OER heeft juridisch de status van een plan-milieueffectrapport (plan-MER) als bedoeld in de Omgevingswet. Voor de voorgenomen wijziging van het provinciale Omgevingsbeleid is het opstellen van een plan-MER verplicht. Het OER bevat - naast milieueffecten - ook informatie over sociale en economische effecten. Het doel van het OER is om informatie aan te leveren die nodig is voor een zorgvuldig besluit van uw Staten over de voorgenomen herziening van het Omgevingsbeleid.

Bijlage 2. Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) Omgevingseffectrapport Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw, voedsel en landgebruik

Inhoud en scope

De landbouwsector in Zuid-Holland is waarde(n)vol; heeft economische, ecologische en gemeenschapswaarde en is van waarde voor strategische autonomie. Deze waarden verdienen ook in de toekomst een plek in Zuid-Holland. Met de Modulaire herziening landbouw, voedsel en landgebruik wil de provincie dit beter gaan borgen in haar omgevingsbeleid. Dit in samenhang met natuur, water, klimaat en andere maatschappelijke opgaven.

De herziening omvat een verdere ontwikkeling van het landbouwbeleid en het opnemen van een landbouwvisie in de provinciale omgevingsvisie. Daarbij worden bewegingen in gang gezet naar een meer toekomstgerichte landbouw en duurzamer landgebruik. Met als hoofdlijnen:

- de provincie beschermt de beschikbaarheid van land dat duurzaam geschikt is voor agrarische (voedsel)productie;
- welke landbouw waar toekomst heeft, hangt samen met de opgaven en specifieke eigenschappen van het gebied;
- de provincie geeft richting door innovatief en duurzaam ondernemerschap te stimuleren.

Naast beleidsontwikkeling voor landbouw en landgebruik wordt met deze herziening de vastgestelde Voedselvisie in het omgevingsbeleid opgenomen. Daarnaast gaat een onderdeel vanuit de Samenhangende Aanpak Natuur en Economie (SANE) mee: de aanpak drukfactoren Natura 2000, voor de borging van overgangszones voor stikstof en invasieve exoten.

Tot slot gaat nog een specifiek onderdeel voor cultureel erfgoed mee in deze herziening. Dit betreft een technische actualisatie en correctie van het werkingsgebied landgoed en kasteelbiotopen.

Proces en participatie

Met de startnotitie wordt het beleidsproces gestart dat in het voorjaar van 2027 leidt tot een Ontwerp herziening omgevingsbeleid voor landbouw, voedsel en landgebruik. Gedurende dit beleidsproces wordt participatie georganiseerd met stakeholders en samenwerkingspartners, hiervoor wordt een participatieplan opgesteld. In de startnotitie zijn de uitgangspunten hiervoor opgenomen. Een eerste participatiemoment heeft op 9 april 2026 plaatsgevonden tijdens het jaarlijkse Open Huis van de provincie. Op 9 juli 2026 heeft een webinar plaatsgevonden over de startnotitie.

Na vaststelling van de startnotitie door Provinciale Staten vindt een internetconsultatie plaats over de beleidsvoornemens uit de startnotitie en de uitwerking hiervan naar varianten voor de OER. Verder worden de gebiedsprocessen van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) en de Bestuurlijke Overleggen Ruimtelijke Ordening (BO's RO) benut voor de afstemming met gebiedspartners over deze herziening van het omgevingsbeleid.

Procedure

Volgens de planning van Provinciale Staten wordt de startnotitie op 30 september 2026 ter bespreking geagendeerd in de Statencommissie Landelijk Gebied (commissie LG). Besluitvorming over de startnotitie is voorzien in Provinciale Staten van 14 oktober 2026.

Voor het Omgevingseffectrapport (OER) is het nodig om de in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgenomen alternatieven en varianten nader uit te werken. Daarnaast werken wij aan een participatieplan. Zowel de nadere uitwerking van alternatieven en varianten als het participatieplan ontvangt u in september, voorafgaand aan de bespreking van de startnotitie in uw commissie, zodat u deze bij de bespreking van de startnotitie kunt betrekken.

Toezeggingen en moties

Op 10 december 2026 is motie 1873 'Bouwstenen voor de landbouw van morgen' aangenomen. Deze motie is op 25 maart 2026 afgedaan op basis van de GS-brief met kenmerk PZH-2026-885372606, waarin de scope en de betrokkenheid van Provinciale Staten bij de startnotitie is toegelicht. Hierin is aangeboden dat GS u een voorstel kan doen voor de betrokkenheid van Provinciale Staten bij de verdere uitwerking van de herziening. Wij nemen dit mee in de aanbiedingsbrief bij het participatieplan en de uitwerking van varianten, die u in september 2026 ontvangt.

Voorafgaand aan motie 1873 is toegezegd dat de commissie LG bij de behandeling van de landbouwagonderwerpen (uitvoeringsagenda landbouw) input kan leveren voor de startnotitie modulaire herziening omgevingsbeleid voor landbouw (LG/T2025.035). Zoals in bovengenoemde brief is benoemd, is dit in de commissie LG van 21 januari 2026 gebeurd. Wij gaan er vanuit dat deze toezegging hiermee is afgedaan.

Tijdens de commissievergadering van 20 mei 2026 is aangegeven dat de D66-fractie wil bezien in hoeverre de oproep uit motie 1103 'Duurzaam perspectief voor elke boer', die destijds is ingediend bij de bespreking van de startnotitie NPLG, terugkomt in de modulaire herziening landbouw. Met de Uitvoeringsagenda Landbouw wordt inhoudelijk invulling gegeven aan deze motie, voor wat betreft het toewerken naar duurzame agrarische bedrijfsplannen. In de startnotitie benoemen we beleidsaanpassingen voor landbouw, waaronder de ambitie om per gebied tot duurzaam landgebruik, met perspectief voor landbouw en natuur te komen. We geven u in overweging om motie 1103 hiermee af te doen.

Verder zijn de volgende moties relevant, waarbij we voorstellen deze aan te houden tot vaststelling van het ontwerp van de herziening omgevingsbeleid voor landbouw, voedsel en landgebruik:

- motie 1597 'Ondersteuning biologische en natuurinclusieve boeren binnen ZH-PLG';
- motie 1824 'Kansen voor meer biodiverse paardenhouderij'.

Vervolgproces

De planning van het vervolgproces ziet er als volgt uit:

14-jul-26	Startnotitie	GS	: startnotitie
30-sep-26	Startnotitie	PS Commissie	: bespreken startnotitie
14-okt-26	Startnotitie	PS	: vaststellen startnotitie
okt/nov-26	Concept	Ambtelijk	: internetconsultatie
2/9-mrt-27	Ontwerp	GS	: vaststellen ontwerp herziening
apr-27	Ontwerp	PS Commissie	: procedurevergadering
mei-27	Ontwerp	PS Commissie	: bespreken ontwerp herziening
jun-27	Ontwerp	GS	: terinzagelegging ontwerp herziening
sep-27	Statenvoorstel	GS	: vaststellen herziening
Q4 2027	Statenvoorstel	PS Commissie	: procedurevergadering
Q4 2027	Statenvoorstel	PS	: hoorzitting
Q1 2028	Statenvoorstel	PS Commissie	: bespreken herziening
Q1 2028	Statenvoorstel	PS	: vaststelling herziening

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 juli 2026, met het besluitnummer PZH-2026-893509537;

Gelet op Artikel 143, lid 2, van de Provinciewet en de artikelen 2.6, 3.1 en 3.4 van de Omgevingswet,

Besluiten:

- Vast te stellen de Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw, voedsel en landgebruik

Den Haag, 14 oktober 2026

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Griffier,

voorzitter,

drs. B.S.M. Sepers

mr. A.W. Kolff

Bijlagen:

- Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw, voedsel en landgebruik
- Notitie Reikwijdte en Detailniveau Omgevingseffectrapport Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw, voedsel en landgebruik

Den Haag, 14 juli 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A.. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff